

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 521/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Róbertom Liškom, Štefánikova 882/39, Poprad, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práv podľa čl. 14 ods. 1 a 3 písm. b), d) a e) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 47 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Róbertom Liškom, Štefánikova 882/39, Poprad, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práv podľa čl. 14 ods. 1 a 3 písm. b), d) a e) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) a čl. 47 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/2014.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol obžalovaný z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, pričom trestné konanie proti jeho osobe je vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 74/2014.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Napriek tomu, že sťažovateľ sa už od vznesenia obvinenia v prípravnom konaní a následne pred súdom dožadoval vykonania dôkazov aj v jeho prospech, toto bolo orgánmi činnými v trestnom konaní ignorované a odignoroval to následne aj súd, ktorý na pojednávaní dna 17. 3. 2015 definitívne zamietol uznesením návrh obvineného na doplnenie dokazovania a vo veci rozhodol. Pritom tak spravil napriek viacerým námietkam voči jeho zaujatosti.

V tomto konaní tak boli porušené závažným spôsobom procesné postupy orgánov polície a prokuratúry, teda orgánov prípravného konania, a následne súdu, ktoré mali zvlášť vplyv na uplatnenie obhajobných práv obvineného. V konaní sú závažné procesné chyby, najmä však spočívajúce v porušení ustanovení zabezpečujúcich práva na obhajobu a tak na spravodlivý proces.

Neboli vykonané všetky dôkazy, resp. žiadne dôkazy, ktoré obžalovaný žiadal vykonať, takže celé dokazovanie neprebehlo v súlade s Trestným poriadkom a obvinenému

boli odňaté práva na vyvrátenie dôkazov vyprodukovaných obžalobou proti nemu a na navrhovanie nových dôkazov svedčiacich v jeho prospech.“

Podľa názoru sťažovateľa „spôsob, akým bolo postupované policajtní pri samotnej cestnej kontrole, zaistení a následnom zadržení a orgánmi činnými v prípravnom konaní, a to bez súhlasu prokurátora, odôvodnenie trestného stíhania a vyhodnotenie dôkazov, nepreverenie obhajoby, nepribratie znalca na vyšetrenie duševného stavu obvineného na dokázanie príčetnosti a porušovanie obhajobných práv ignoruje zásadu reálneho prístupu k spravodlivosti a teda aj princípy zakotvené aj v medzinárodných dohovoroch, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ignorujúc túto zásadu muselo dôjsť už od začiatku k nespravodlivému procesu. V tejto súvislosti poukazuje sťažovateľ aj na rozhodnutie KS Prešov z 24. 7. 2012 v spojení s uznesením OS Prešov 0 T/77/2012 v obdobnom prípade. Navrhované dôkazy by vyvrátili všetky tvrdenia obžaloby a jej svedkov, preukázali nezákonnosť či nevieryhodnosť takmer všetkých dôkazov a jednoznačne by privodili priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

V tomto konaní tak boli porušené závažným spôsobom procesné postupy orgánov polície a prokuratúry, teda orgánov prípravného konania, a následne súdu, ktoré mali zvlášť vplyv na uplatnenie obhajobných práv obvineného. V konaní sú závažné procesné chyby, najmä však spočívajúce v porušení ustanovení zabezpečujúcich práva na obhajobu a tak na spravodlivý proces.

Okresný súd v Prešove tak vo veci 1 T 74/2014 nezabezpečil v plnom rozsahu uplatnenie práva obhajoby a spravodlivý proces. Neumožnil obvinenému adekvátne reagovať na dôkazy protistrany, ktoré boli iba tieto zabezpečené, vyvrátiť ich a tým využiť a naplniť v plnom rozsahu svoje práva.“.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že si „uplatňuje primerané finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, ktoré odôvodňuje neprimeranými prietahmi v konaní, pričom poukazuje aj na tú skutočnosť, že ako advokátovi, mu nečinnosť správneho orgánu spôsobuje nielen prekážky pri vykonávaní jeho povolania, ale znižuje aj jeho dôstojnosť v očiach verejnosti a známych, a spôsobuje mu aj majetkovú ujmu“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na spravodlivý proces a právo na obhajobu v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1, ods. 3, písm. b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, bod 1, bod 3 písm. b), d), e), hlavy VI., čl. 47, čl. 48, bod. 2) Charty základných práv európskej únie postupom Okresného súdu v Prešove v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/2014 porušené bolo.

Zakazuje Okresnému súdu v Prešove pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd v tomto konaní voči sťažovateľovi a obnoviť stav pred porušením týchto práv.

Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 1.000,- EUR (slovom jedentisíc EUR), ktoré je Okresný súd v Prešove povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu v Prešove sa ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia ustanovenému právnenému zástupcovi Mgr. Róbertovi Liškovi za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, vo výške 248,58 EUR... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Ústavný súd konštatuje, že k sťažnosti nie je pripojené splnomocnenie na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Z dôvodov procesnej ekonómie ústavný súd upustil od výzvy adresovanej sťažovateľovi na odstránenie nedostatkov sťažnosti, pretože ani prípadné odstránenie jej nedostatkov by za žiadnych okolností nemohlo viesť k inému rozhodnutiu.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru, paktu a charty postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/2014.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavný súd oprávnený zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody, alebo ľudského práva a základnej slobody vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy len za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku alebo iného právneho prostriedku dostupného fyzickej osobe alebo právnickej osobe (m. m. I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99). Ústavný súd preto nie je oprávnený konať o porušení základných práv sťažovateľa, ak mu ich ochranu môžu zabezpečiť všeobecné súdy, či už v konaní pred súdom prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu (m. m. I. ÚS 1/97).

V prípadoch, pri ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv alebo slobôd v trestnom konaní, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietiť také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli

odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Zo sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že okresný súd „*vo veci rozhodol*“, pričom z nej nie je zrejmé, či proti rozhodnutiu vo veci podal sťažovateľ opravný prostriedok.

Trestný poriadok sťažovateľovi ako obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu poskytuje procesné práva, prostredníctvom ktorých môže právne účinným spôsobom namietat porušenie svojich základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru, paktu a charty, ku ktorému malo dôjsť doterajším postupom okresného súdu v jeho trestnej veci, ako aj spochybniť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť namietaného postupu okresného súdu.

Pokiaľ sťažovateľ nevyčerpal opravný prostriedok, ktorý mu zákon poskytuje na ochranu ním označených práv, ktorých porušenie namieta, táto skutočnosť zakladá (v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) dôvod na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

V prípade podania opravného prostriedku sťažovateľom je odvolací súd súdom s plnou jurisdikciou, v ktorého právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových, ako aj právnych okolností jeho trestnej veci. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd nemá dôvod (a ani oprávnenie), aby vstupoval v tejto fáze prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov. Sťažovateľ môže uplatniť v rámci svojho práva na obhajobu argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia jeho označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru, paktu a charty v prebiehajúcom konaní pred všeobecnými súdmi vrátane využitia opravných prostriedkov, ktoré mu priznáva Trestný poriadok (m. m. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2015